

• **МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ**
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Харківської державної
академії дизайну і мистецтв

Олександр СОБОЛЄВ

«10» Вересня 2025 р.

ПРОГРАМА ФАХОВИХ ВИПРОБУВАНЬ
для здобуття другого ступеня вищої освіти (магістр)
зі спеціальності В4 Образотворче мистецтво та реставрація
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
освітньо-професійна програма: «Творчий рисунок»
заочна форма навчання

Проходячи фахове випробування до магістратури Харківської державної академії дизайну і мистецтв, абітурієнт з освітнім рівнем «бакалавр» повинен виказати високий рівень теоретичних знань з фахових питань, вміння орієнтуватися в основній проблематиці галузі, володіти відповідною термінологією та інструментарієм, виказати навички професійної та наукової роботи за обраною спеціальністю. Фахове випробування є комплексним завданням, що включає в себе теоретичну та практичну частину.

Теоретична частина являє собою обговорення майбутніх науково-практичних питань, які цікавлять майбутнього абітурієнта. Задля цього здобувач освіти повинен запропонувати власне есе на тему напрямку свого майбутнього дослідження в магістратурі. Обговорення питань, що торкаються теми дослідження має за мету розкрити ступінь володіння історією та теорією дизайну візуальних комунікацій. Під час співбесіди абітурієнт повинен виказати професійний фах, вільне володіння термінологією, початкові здібності до науково-дослідницької роботи (виконується письмово, формат А-4, 1-2 стор.).

Вимоги до теоретичної частини випробування:

- логічне та послідовне висвітлення питання;
- посилання на відповідні джерела інформації;
- правильне вживання спеціальної термінології;
- орієнтованість в матеріалі.

При виконанні практичного завдання абітурієнт повинен показати високий рівень професійної та художньої майстерності. Завдання виконується графічними матеріалами на папері. Основні етапи роботи: композиційні пошуки, розробка вдалих ескізів, виконання остаточного варіанта завдання. Завдання подається у формі 40х60.

Вимоги до завдання:

- композиція повинна бути образотворчою;
- параметр, що визначає характер композиції;
- використання графічних матеріалів є обов'язковим;
- загальне графічне рішення повинно відповідати композиційному задуму;

Типові умови до програмних завдань фахового випробування (практичне завдання)

Типове завдання

Виконання натюрморту в образно-пластичній, або в будь-якій іншій образотворчій доробці на тему «Декоративний натюрморт з предметами мистецтва».

Розмір: Формат 40х60 .

Матеріал: олівці, вугілля, сепія, соус, пастель (лімітована палітра).

Терміни виконання: завдання видається в день іспиту, виконується протягом чотирьох годин, фото завантажується до Google Forms (Гугл Форми).

Розробка **образної трансформації натюрморту** зі складних за формою предметів мистецтва, за допомогою художньо-графічних матеріалів.

Пошук виразно-образної ідеї, яка більше відповідає заданій темі.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ТВОРЧИХ РОБІТ

При оцінці творчих робіт вони аналізуються з позицій виразності, логічного завершення та естетичної доцільності, з точки зору відповідності сучасним вимогам до навчальної методики виконання подібних робіт. Рівень виконання конкурсної роботи відповідає наступній оціночній градації:

181 – 200 балів – «високий творчий рівень»

161 – 180 балів – «достатній конструктивно-варіативний рівень»

141 – 160 балів – «середній рівень»

100 – 140 балів – «низький рівень» (абітурієнт допускається до участі в подальшому творчому конкурсі)

99 балів і нижче – «недостатній рівень»

Особи, які отримали менше 124 балів за випробування не допускаються до подальшого складання вступних випробувань та участі у творчому конкурсі.

Випробування з композиції спрямоване на виявлення певних закономірностей, які обумовлюють створення художнього цілого і є важливим аспектом для визначення творчої особистості **художника-живописця**.

Порядок оцінювання фахового випробування:

№ з/п	Критерії оцінювання	Кількість балів
1	Теоретична частина (обговорення есе)	100
2	Практична частина (перший або другий варіант)	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
Фахового випробування для вступу на навчання
на другий рівень вищої освіти «Магістр»

200-бальна шкала	Критерії
194-200	Виставляється за майстерно виконану роботу з дотримання усіх встановлених вимог. З незначними порушеннями по композиції.
189-193	Виставляється за роботу, яка в цілому відповідає всім вимогам щодо якості і повноти виконання завдання, але містить несуттєві відхилення технічного характеру (робота не завершена, але велась поетапно вірно). Ставиться за наявність авторської творчої ідеї з елементами новизни, що відповідає основним вимогам завдань. Має візуально-пластичні особливості рішення.
181-188	Виставляється за роботу, яка відповідає всім вимогам, але має окремі недоліки принципового характеру. Ставиться за наявність елементів новизни
171-180	Достатній конструктивно-варіативний рівень Ставиться за наявність авторської творчої ідеї з елементами новизни, що відповідає основним вимогам завдань; відповідність художньо-образного рішення в цілому, його елементів і деталей вимогам завдань, достатньо якісний рівень виконання при наявності не значних недоробок в композиції.
161-170	Достатній конструктивно-варіативний рівень Ставиться за наявність елементів новизни часткового характеру в авторській ідеї, поверховість художньо-образного рішення, недостатньої гармонії і виразності елементів композиції, недостатньо якісний рівень виконання роботи.
151-160	Середній рівень. Має недоліки в організації, є порушення в узгодженості складових; рішення здатне проявляти основну авторську ідею, загалом правильне формоутворення, але містить декілька грубих помилок, що знижує загальний рівень композиції; зображення мають відповідний художній рівень виконання, але в роботі проявлена певна неохайність у виконанні; у виконаному завданні виявлені знання та навички середнього рівня.
141-150	Середній рівень. Порушення в узгодженості складових; рішення не проявляє основну авторську ідею у композиції, не є оригінальним, містить декілька грубих помилок, знижуючи рішення; робота виконана на слабкому графічному рівні, проявлена неохайність у виконанні; У виконаному завданні виявлені знання та навички нижче середнього рівня. Недостатня проробка елементів і деталей композиції, низький якісний рівень виконання роботи.
131-140	Низький рівень. Містить принципові помилки (не вірно взяті, або загублені в процесі роботи великі пропорційні відношення натури, порушена анатомічно конструктивна побудова, тон і техніка береться не в пропорційних відношеннях до колористики формату.
100-130	Низький рівень. Допущені грубі помилки (порушені пропорції та конструктивність, грубо порушені пропорції, погано скомпонований, великі відношення не взяті, робота виглядає диспропорційною. Дисгармонія відношень, автор не відчуває тон і техніку, комбінаторику матеріалів).
99 і нижче не прохідний бал	Недостатній рівень. Ставиться за повну невідповідність поставленим задачам композиційного рішення, змістовності і образу, украй низький рівень виконання роботи.

Базова

- 1 Andrews, Barbara Henriksen. "Art and Ideas: Reaching Nontraditional Art Students." *Art Education* 54, no. 5 (September 2001): 33. <http://dx.doi.org/10.2307/3193933>.
- 2 Adams, Laurie Schneider. *The Methodologies of Art. An Introduction*. New York: HarperCollins, 1996.
- 3 Andrus, Lynda E. *Art projects for educators and students*. 8th ed. [Belmont, Calif.]: Thomson Wadsworth, 2007.
- 4 Bammes G. *Der nackte Mensch. Hand- und Lehrbuch der Anatomie für Künstler. Mit rund 170 Zeichnungen des Verfassers, zahlreichen Beispielen von Meisterwerken der bildenden Kunst, 144 Modellaufnahmen*. VEB Verlag der Kunst Dresden, 1973
- 5 Berikbaev, Alisher Alikulovich. "Development of Competence Skills of Art Education Students." *International Journal of Psychosocial Rehabilitation* 24, no. 4 (April 30, 2020): 6984–88. <http://dx.doi.org/10.37200/ijpr/v24i4/pr2020514>.
- 6 Benjamin, Walter. *Work of Art in the Age of Its Technological Reproducibility, and Other Writings on Media* Paperback. Harvard University Press; Illustrated edition, 2008.
- 7 Белянський О. М. Короткочасний рисунок. Майстер-клас. Навчальний посібник для художніх навчальних закладів 1–4 рівнів акредитації. Луганськ : ЛДІКМ, 2008. 124 с
- 8 Берджер Д. Як ми бачимо. Харків : IST Publishing, 2020. 176 с.
- 9 Бичко А.К., Гнатенко П.І., Феоктистов А.М. та ін. *Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Курс лекцій*. – Київ, 1993.
- 10 Білецький П.О. *Мова образотворчих мистецтв* / П.О.Білецький. – Київ : Радянська школа, 1973., - 84 с.
- 11 Виконання завдань з дисципліни «Академічний рисунок» / уклад. Є. А. Маковкін. Харків : ХДАМГ, 2002. 9 с.
- 12 Гарбуз Р. С. *Лінійна перспектива в навчальному рисунку*. Львів : ЗУКЦ, 2009. 110 с.
- 13 Гребенюк Г. Є. *Основи композиції та рисунок*. Підручник для учнів професійно-технічних навчальних закладів. Київ : Техніка, 1997. 222 с.
- 14 Губаль Б. І. *Спеціальний рисунок*. Івано-Франківськ : видання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2016. 94 с.
- 15 Дворник Ю.В. *Жива вода рисунка*. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. – 176 с.
- 16 Джахірул Амін. *Анатомія для художників: Наочний посібник із зображення людського тіла* / Джахірул Амін; пер. з англ. Олексій Пелипенко. – Київ : ArtHuss, 2022. – 304 с.
- 17 Downing, Fripp Alfred. *Human anatomy for art students*. Mineola, N.Y: Dover Publications, 2006.
- 18 Кириченко М.А. *Основи образотворчої грамоти : навчальний посібник*. – Київ : Вища школа, 2002. – 190 с.
- 19 Коляденко Г. І. *Анатомія людини* / Г. І. Коляденко. – Київ.: Либідь, 2007. – 384 с.
- 20 Knight-Mudie, Karen, and n/a. "Attitudes towards art competitions of senior secondary art students and teachers." *University of Canberra. Education*, 1988. <http://erl.canberra.edu.au/public/adtt-AUC20060811.154408>.
- 21 Leonard, Melissa M. "Motivating Students for Success in Art Education." *Digital Commons @ East Tennessee State University*, 2005. <https://dc.etsu.edu/etd/1048>.
- 22 Netto, Amelia M. "ESOL Students in the Art Room: An Art Educator's Resource Guide." *Digital Archive @ GSU*, 2012. http://digitalarchive.gsu.edu/art_design_theses/100.
- 23 Nelson, Gayle. "Perceptions About Hands-On Art Making by Non-Art Major Online Students." *ScholarWorks*, 2018.
- 24 Mayner F. *Kunstleranatomie*. — Leipzig, 1958.

- 25 Малиновський В. А. Рисунок голови і портретні завдання: навч. посіб. Київ : КНУБА, 2005. 125 с.
- 26 Nicoladies. The Natural Way To Draw: A Working Plan for Art Study. Souvenir Press Ltd, 2008.
- 27 Наталуха І., Апальков В., Рибін С., Носань В., Ногін Р. Пластична анатомія. Підручник. За ред. проф. В. Даниленка. Харків: ХДАДМ, 2008.
- 28 Орлова Т. Художній образ // Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (голова редколегії) та ін. ; Л. В. Озадовська, Н. П. Поліщук (наукові редактори) ; І. О. Покаржевська (художнє оформлення). — Київ : Абрис, 2002. — С. 702. — 742 с. — 1000 екз. — ББК 87я2. — ISBN 966-531-128-X.
- 29 Oxford Brookes University. School of Art, Publishing and Music. Fine art single field: Students' guide. Oxford: Oxford Brookes University, 1997.
- 30 Pointon, Marcia R. History of art: A students' handbook. 4th ed. London: Routledge, 1997.
- 31 Перепадя В. В. Рисунок. Проблеми творчості в навчальному процесі. Львів : Палітра, 2003. 288 с.
- 32 Попов М. Т. Альбом: рисунок, живопись / М. Т. Попов – К. : ТОВ «Європа Прінт», 2008. – 134с.
- 33 Pogorelov, Viktor, Khomenko O., Nosan V., Serdyk O., Nogin R., Zherdev V. Tvorchyi rysunok. Navchalno-naochnyi posibnyk [*The Tutorial for the discipline “Drawing by speciality” for Masters degree of specialization “Creative (contemporary) drawing”*]. Kharkiv: KSADA, 2020
- 34 Райдер Э. Полное руководство по рисованию фигуры человека. — Минск: Попурри, 2002.
- 35 Ратнічин В. М. Перспектива. Київ : Вища школа, 1977. 135 с.
- 36 Резніченко М.І., Твердохлібова Я.М. Художні графіка. Змістові модулі 1, 2 : Навчально-методичний посібник для студентів художньо-графічних факультетів. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. – 272 с.
- 37 Regev, Dafna. "Art Therapy for Hospitalized Students." In Art Therapy with Special Education Students, 125–46. New York: Routledge, 2022. <http://dx.doi.org/10.4324/9781003156918-7>.
- 38 Saywell, Edward. A Drawing Glossary. Fogg Art Museum, 1997, <http://www.artmuseums.harvard.edu/fogg/drawingglossary.html>.
- 39 Schwartz, Diane C., and Darra Pace. "Students Create Art." TEACHING Exceptional Children 40, no. 4 (March 2008): 50–54. <http://dx.doi.org/10.1177/004005990804000406>.
- 40 Winslow V. Classic Human Anatomy in Motion: The Artist's Guide to the Dynamics of Figure Drawing.
- 41 . Clark, Gilbert A., Michael D. Day, and W. Dwaine Greer. "Discipline-Based Art Education: Becoming Students of Art." Journal of Aesthetic Education 21, no. 2 (1987): 129. <http://dx.doi.org/10.2307/3332748>.
- 42 Carr, Jeffrey. "Four types of art teachers for talented art students." Roeper Review 13, no. 2 (January 1991): 71–73. <http://dx.doi.org/10.1080/02783199109553313>.
- 43 Сенін В. П., Коваль О. В. Школа рисунку олівцем. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2015.
- 44 Сухенко В.О. Академічний рисунок: навчальний посібник. — Київ : «АМАДЕЙ», 2016. – 232 с.
- 45 Сухенко В.О. Рисунок: навчальний посібник. — Київ : НАОМА «BONA MENTE», 2004. – 184 с.
- 46 Goldfinger E. Human Anatomy for Artists: The Elements of Form. Oxford University Press, 1991.
- 47 Goldman, Paul. Looking at Prints, Drawings and Watercolours: A Guide to Technical Terms. 2nd ed. London: British Museum Press in association with the J. Paul Getty Museum, 2006.

- 48 Gwent College of Higher Education. Faculty of Art and Design. [Publication produced by Fine Art Students]. Newport (Gwent): Gwent College of Higher Education, 1986.
- 49 Туманов І. М. Рисунок, живопис, скульптура: Теоретико-методологічні основи комплексного навчання / І.М. Туманов. – Львів: Аверс, 2010. – 496 с.
- 50 Thomson, Isabelle. The Power of Art & Protest. [New York, NY]: the Calhoun School, 2014
- 51 Чеботов І.П. – Харківська школа рисунка, Харків, Софія-А, 2017.
- 52 Шмагало Р.Т. Методика викладання рисунку в навчальних закладах Галичини другої половини ХІХ –початку ХХ ст. Львів. 2001р.
- 53 Zherdev, Vitaliy, Metodichni recomendatsii do dustsipliny “Academichnyi rysunok” dlia spetsializatsii “Stankovyi zhyvopus ta restavratsia vutvoriv mystetstva” [*Methodological recommendations for the discipline “Academic Drawing” for the specialization “Easel Painting and Restoration of pieces of arts” (Bachelors, Masters)*]. Kharkiv: KSADA, 2009.
- 54 Zherdev, Vitaliy and Nogin, Roman, Metodichni recomendatsii do dustsipliny “Academichnyi rysunok” dlia spetsializatsii “Monumentalnyi zhyvopus” [*Methodological recommendations for the discipline “Academic Drawing” for the specialization “Monumental Painting” (Bachelors, Masters)*]. Kharkiv: KSADA, 2010.
- 55 Яремків М. Композиція. Творчі основи зображення. Тернопіль : Підручники і посібники, 2005. 112 с.
- 56 Ятченко Ю. М. Мистецтво рисунка / Ю. М. Ятченко. – К: НАУ, 2005. – 60 с.
- 57 Ятченко Ю.М. Київська школа рисунка /Ю. М. Ятченко// Українська академія мистецтв. Дослідницькі та наукові праці. – К., 1998.

Рекомендовані інтернет-ресурси:

1. Маковкін Є. А Рисунок геометричних тіл. Методичні вказівки до виконання завдань з дисципліни «Академічний рисунок». URL: <http://eprints.kname.edu.ua/1023/>
2. Анатомія людини. URL : https://www.youtube.com/@love_anatomy/about
3. Сухенко В. Різновиди навчального рисунка / В. Сухенко, О. Засипкін // Українська академія мистецтва. - 2010. - Вип. 17. - с. 14-22 . - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uam_2010_17_5
4. Fredericksen, Andrea, and Nick Grindle. Creating Curators: Using Digital Platforms to Help Students Learn in Art Collections. Art: Design: Media Subject Centre, 2009. Web: <http://www.adm.heacademy.ac.uk/resources/case-studies/creating-curators-using-digital-platforms-to-help-students-learn-in-art-collections/index.html>.

Головний екзаменатор

Олексій БУДНИК

Завідувач кафедри «Рисунок»

Володимир НОСАНЬ